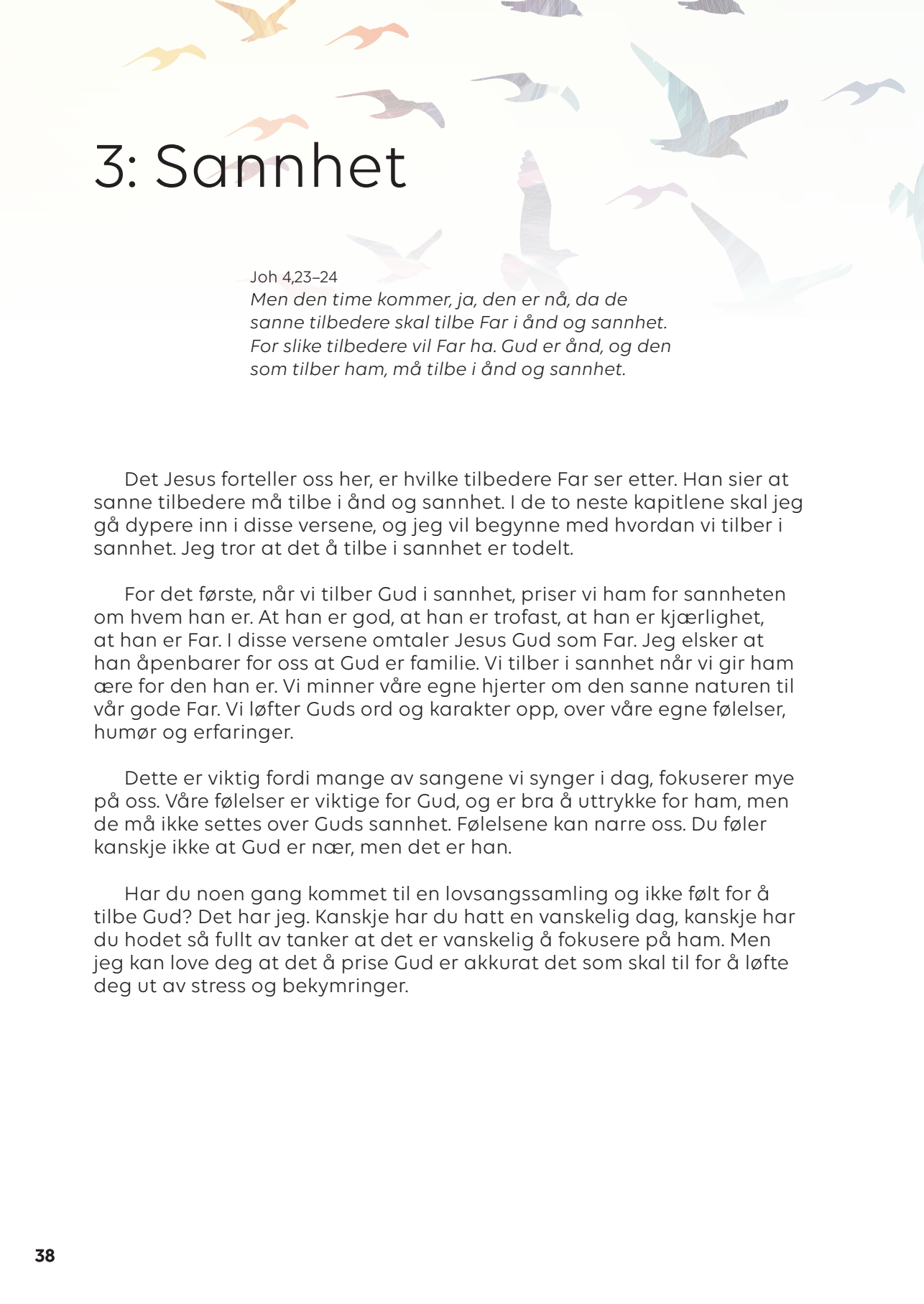

3: Sannhet

Joh 4,23–24

Men den time kommer, ja, den er nå, da de sanne tilbedere skal tilbe Far i ånd og sannhet. For slike tilbedere vil Far ha. Gud er ånd, og den som tilber ham, må tilbe i ånd og sannhet.

Det Jesus forteller oss her, er hvilke tilbedere Far ser etter. Han sier at sanne tilbedere må tilbe i ånd og sannhet. I de to neste kapitlene skal jeg gå dypere inn i disse versene, og jeg vil begynne med hvordan vi tilber i sannhet. Jeg tror at det å tilbe i sannhet er todelt.

For det første, når vi tilber Gud i sannhet, priser vi ham for sannheten om hvem han er. At han er god, at han er trofast, at han er kjærlighet, at han er Far. I disse versene omtaler Jesus Gud som Far. Jeg elsker at han åpenbarer for oss at Gud er familie. Vi tilber i sannhet når vi gir ham ære for den han er. Vi minner våre egne hjerter om den sanne naturen til vår gode Far. Vi løfter Guds ord og karakter opp, over våre egne følelser, humør og erfaringer.

Dette er viktig fordi mange av sangene vi synger i dag, fokuserer mye på oss. Våre følelser er viktige for Gud, og er bra å uttrykke for ham, men de må ikke settes over Guds sannhet. Følelsene kan narre oss. Du føler kanskje ikke at Gud er nær, men det er han.

Har du noen gang kommet til en lovsangssamling og ikke følt for å tilbe Gud? Det har jeg. Kanskje har du hatt en vanskelig dag, kanskje har du hodet så fullt av tanker at det er vanskelig å fokusere på ham. Men jeg kan love deg at det å prise Gud er akkurat det som skal til for å løfte deg ut av stress og bekymringer.

Jeg liker å tenke på lovsang og tilbedelse som et slags forstørrelsesglass som vi kan bruke for å se nærmere på vår fullkomne Gud. Når vi fokuserer på ham i lovprisning, kommer vi tettere på hans hjerte og får se ting fra hans perspektiv. Når vi retter forstørrelsesglasset mot Gud, vil han oppleves stadig større for oss, mens vanskelighetene i livene våre vil oppleves mindre og mindre. Følelsene våre endrer seg, og vi får et nytt perspektiv på vår egen situasjon. Kanskje den ikke er så ille som vi trodde. Noen ganger er ikke følelsene mine med i tilbedelsen, men hvis jeg begynner å erklære sannheter om Guds godhet og trofasthet, flyttes fokuset bort fra meg selv. Da begynner det å strømme sann tilbedelse fra hjertet mitt.

FØLELSER

Så til den andre halvdel av det å tilbe Gud i sannhet: Å ta utgangspunkt i hvor hjertet ditt befinner seg akkurat nå. Gud ønsker at vi skal være ærlige og fortelle ham sannheten, ikke at vi skal dytte følelsene til side og bare si de rette tingene. Han vil ikke ha tomme ord, men autentisk tilbedelse. Fortell ham hvordan du egentlig har det. Husk at han er vår Far som virkelig bryr seg om oss.

Kong David er den som har flest salmer i sitt navn. Han var et godt eksempel på det å tilbe i sannhet. Han var ærlig om følelsene sine og omstendighetene i livet, og rettet noen ganger anklagende spørsmål mot Gud når han selv hadde det vanskelig. Gud er ikke redd for å høre hvordan du har det. Han setter pris på det. Men nesten alle Davidssalmene begynner eller slutter med å erklære Guds kjærlighet, godhet eller trofasthet, som en påminnelse til seg selv om sannheten om hvem Gud er. David talte til sin egen sjel, som bærer på tanker og følelser, og oppfordret sjelen sin til å prise Gud.

I Salme 103,1–5 kan vi lese at David taler til sin egen sjel, og minner seg selv om alle grunnene til at Gud er verdig hans lovprisning:

*Velsign Herren, min sjel!
Alt som i meg er,
velsign hans hellige navn.*

*Velsign Herren, min sjel!
Glem ikke alt det gode han gjør.*

*Han tilgir all din skyld
og leger alle dine sykdommer.*

*Han frir ditt liv fra graven
og kroner deg med barmhjertighet
og kjærlighet.*

*Han metter ditt liv med det gode,
du blir ung igjen som ørnen.*

Når du ikke føler for å tilbe, kan du følge Davids eksempel og tale til følelsene dine. Minn deg selv på hva Gud har gjort. Begynn å takke ham. Løft hendene som et takkoffer og la hjerte og følelser følge etter. Det er helt i orden, du trenger ikke å vente på hjertet eller følelsene for å tilbe Gud. Det betyr ikke at du bare later som du tilber. Sannhetene om Gud er jo like sanne, så bare syng dem ut og hold fokuset på sannhetene, sånn at hjertet ditt kan respondere på dem.

Det er aldri lurt å bare bygge på de gode følelsene. Hvis et ekteskap bare har varme følelser som fundament, da står man på svært utrygg grunn. Noen ganger føler du virkelig ikke for å vaske opp etter middagen, men gjør det likevel, av kjærlighet til ektefellen din. Kjærlighet er et valg, ikke bare en følelse. Jeg har sans for det Kris Vallaton sier om dette: «Følelser er gode tjenere, men dårlige herrer.» Sånn er det også med vår relasjon til Gud. Følelsene er viktige, og kan hjelpe oss å uttrykke kjærlighet til Gud, men de må ikke få lov til å definere vår kjærlighet eller relasjon til Gud.

TIL LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Når vi leder mennesker i tilbedelse, er det viktig å være oppmerksom på at vi ikke bare er forsangere. Lovsangsledere skal hjelpe mennesker med å møte Gud og gi ham respons fra hjertet. Dette må være ekte. Vær bevisst på hvem du leder. Når dere synger sanger som uttrykker følelser, pass på at folk kan ta del i sangen og mene det de synger. Du bør for eksempel være forsiktig med å synge sanger som handler om å føle seg nedslått og fortapt, selv om tonen i sangen etter hvert snur. Det kan være mennesker til stede som ikke klarer å sette seg inn i den opplevelsen. Kanskje hadde de en fantastisk dag, helt til du prøvde å få dem til å synge om dyp fortvilelse. Det motsatte er også sant. Noen sanger setter ord på en dyp, intim relasjon til Gud, og det kan være mennesker til stede som ikke klarer å følge deg i sangen. Da er det lovsangslederens oppgave å hjelpe dem. Fortell litt mer om hva sangen handler om, og be dem synge den som en bønn til Gud. Ikke la dem føle seg utenfor. Hjelp dem til å delta i tilbedelsen uten å føle seg falske.

Når du velger sanger, legger du til rette for en dialog mellom Gud og hans menighet. Begynn med noen sanger som fokuserer på sannheter om ham, før du leder i sanger som handler om oss som menighet og responsen fra våre hjerter. Veksle litt mellom de ulike typene, og benytt deg av det privilegiet det er å skape en vakker tilbedelsesreise gjennom sang.

HJERTESPRÅKET

Når vi tilber i sannhet, er språk også en viktig faktor. Språket hjelper oss med å tilbe med ord vi forstår med hjertet. Når jeg har besøkt ulike steder i Norge og i andre land, har jeg lagt merke til at mange menigheter hovedsakelig bruker et vestlig lydbilde og synger sanger på engelsk. Det kan være populære sanger, men de gjenspeiler ikke nødvendigvis kulturen eller hjertespråket og morsmålet til folket. Det engelske språket har mange ord som kan uttrykke ting annerledes enn på norsk, men det motsatte er også sant. Jeg elsker skattene i det norske språket og betydningen bak ordene. Norsk har for eksempel flere forskjellige ord for ulike grader av kjærlighet, der engelsk bare har ordet «love». Ikke undervurder rikdommen i ditt eget språk.

Gud skapte det norske språket for at det skal bli hørt. Han liker det. Han skapte nasjoner med sine ulike, unike lyder, smaker og farger for å reflektere ulike aspekter av hans herlighet. Vi har en så stor Gud med mange forskjellige sider og fasetter av skjønnhet som han ønsker at hans kropp skal reflektere. Hvis en kroppsdel prøver å oppføre seg som en annen kroppsdel, så får vi ikke erfare den sanne skjønnheten og funksjonen som hver del av kroppen var ment å skulle ha. Det er på samme måte med vår tilbedelse. Hvis alle i Norge synger flere sanger på engelsk enn på norsk, får ikke Gud se eller høre uttrykk for denne nordiske delen av skaperverket. Noen skammer seg kanskje over lydbildet eller språket sitt, men dette er en del av tilbederens identitet. Du trenger ikke å skamme deg over din egen skjønnhet.

Jeg var på en konferanse en gang der lovsangsteamet ledet forsamlingen i en populær, engelsk lovsang. Men teksten var så poetisk at selv folk med engelsk som morsmål kunne hatt vansker med å henge med. Jeg lurte på hvor mange som virkelig forstod hva de sang.

Sanger på engelsk kan utløse mektig tilbedelse når folk forstår engelsk godt, men min erfaring er at de sterkeste øyeblikkene nesten alltid oppstår når man synger på hjertespråket. Hvorfor er det sånn? Jeg tror det er fordi tilbederens egen identitet kommer til uttrykk, og Gud elsker å høre det ekte uttrykket fra våre hjerter. Når alle i rommet kan koble seg på teksten i sangen, oppleves Guds nærvær mye sterkere. Alle kan se gjennom forstørrelsesglasset og sammen se Gud tydelig. Når det skjer, kan alle være hjertens enige om akkurat det aspektet ved Gud vi lovpriser ham for. Enheten manifesteres i hans nærvær.

Salme 34,4

Pris Herren sammen med meg, la oss ære hans navn!

(Det hebraiske ordet for "pris" i dette verset er "gadal", som betyr "å forstørre"¹.)

Matteus 18,19–20

Også dette sier jeg dere: Dersom to av dere her på jorden blir enige om å be om noe, hva det enn er, skal de få det av min Far i himmelen. For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.

Når du kan tilbe i en slik enhet, kan du glede deg over mulighetene som ligger foran deg. Vi skal se nærmere på kulturelle uttrykk i tilbedelse i et annet kapittel, for jeg tror det er viktig for Gud når vi tilber ham i sannhet.

TIL LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Å velger ut sangene som skal synges i menigheten er en viktig oppgave. Du har en viktig rolle, for du legger ord på folks lepper. Du er med å velge hva de sier til Gud. Det er viktig at vi leder folk inn i sanger som de kan koble seg på. Da må teksten være forståelig, relevant for deres liv og uttrykke med ord noe de kan ta del i med hjertet. Da er det vesentlig å synge på sitt eget språk. Jeg mener ikke at det er feil å bruke engelske sanger, for alle språk uttrykker ord og konsepter på ulike måter, og dette kan være nyttig i tilbedelsen. Men jeg ville unngått en overvekt av sanger på engelsk, med mindre menigheten din er multikulturell, og engelsk er det samlende språket. Dette sier jeg, som er en amerikansk, engelsktalende lovsangsleder. Når jeg leder lovsang i Norge, tenker jeg på menneskene jeg leder, ikke bare på meg selv. Målet er å hjelpe dem å uttrykke en sann tilbedelse fra sine hjerter. Derfor prøver jeg å bruke minst 75–80 % norske sanger.

Kanskje finnes det en sang på engelsk som har et sterkt budskap du ønsker å lede forsamlingen i, men du finner ingen sang på norsk med det samme budskapet. Det har jeg forståelse for, men da vil jeg gjerne utfordre deg til å skrive en ny sang. Du har funnet en mulighet til å la kroppen i Norge få del i en åpenbaring av Gud ved å skrive en ny sang.

¹ <https://www.blueletterbible.org/lang/lexicon/lexicon.cfm?Strong=H1431&t=KJV>

En annen side ved hjertespråket er å kommunisere til Gud det som ligger deg på hjertet. Når vi tilber Gud, handler det ikke bare om å synge sanger. Jeg vil oppfordre deg til å se forbi ordene på skjermen og synge fra hjertet, kanskje til og med synge din egen sang. Hvis vi bare synger teksten som står på skjermen, blir det som å kjøpe et gratulasjonskort med en ferdigskrevet hilsen og bare skrive navnet sitt under. Det krever ikke mye omtanke. Jeg tror at Gud ønsker seg en personlig hilsen i kortet. Han ønsker at vi fyller ut litt mer enn bare de ferdige ordene, fordi han vil ha hjertene våre. I familien min streker vi under ord i gratulasjonskortene både en og to ganger, for å vise at vi virkelig mener det som står der.

Noen mennesker har vanskelig for å sette ord på følelsene sine både overfor Gud og sine medmennesker. Derfor kan ferdigskrevne sangtekster være nyttig for å kommunisere det som rører seg i hjertet. Hvis du har det på denne måten, vil jeg oppfordre deg til å finne en måte å "understreke" betydningen av ordene til Gud på når du synger lovsanger. Du kan for eksempel løfte hendene mens du synger. Eller du kan prøve å se for deg det du synger om, og la ordene komme fra hjertet. Men jeg vil også oppmuntre deg til å prøve å synge fritt fra hjertet til Gud.

Så når du synger en sang som «Stor er din trofasthet», tenk på alle gangene han har vist deg at han er trofast, og begynn å takke ham og synge med dine egne ord hva hans trofasthet betyr for deg. Bruk instrumentalpartiene i sangene til å synge en hjertesang eller meditere over Guds karakter. Kanskje du ikke er så veldig musikalsk og synes det er vanskelig å dikte opp egne sanger. Da kan du begynne med å synge et helhjertet "takkt" mens du tenker på noe du er takknemlig for. Begynn med å synge to toner frem og tilbake, eller prøv å følge melodien som blir spilt. Det trenger ikke å være noe spektakulært.

Vi leser mange steder i Bibelen om behovet for en ny sang, eller at den bobler opp som en respons på noe Gud har gjort. Her er et par eksempler.

Salme 96,1

Syng for Herren, syng en ny sang. Syng for Herren, all jorden!

Salme 98,1

Syng en ny sang for Herren, for han har gjort under! Hans høyre hånd og hellige arm har gitt ham seier.

Salme 40,4

Han la en ny sang i min munn, en lovsang til vår Gud.

Hva om lovsangslederen leder deg i en sang du føler at du ikke kan synge med oppriktighet? Kanskje er det en sang som handler om følelser, men du kjenner deg ikke igjen i ordene. Kanskje er det en sang med ord som du ikke helt forstår. Da vil jeg oppmuntre deg til ikke bare å sette deg ned og koble ut, men å synge dine egne ord som du kan stå for fullt og helt. Still inn hjertet ditt på noe som du faktisk kan respondere til Gud på. Eller gjør sangen om til en bønn om at du ønsker å føle det ordene beskriver. Vær sannferdig i tilbedelsen ved å synge din egen sang.

Vi kan oppsummere dette kapittelet i disse to utsagnene om hva tilbedelse i sannhet er:

1. Å tilbe i sannheten om Guds natur og karakter som vi finner i Guds ord.
2. Å tilbe oppriktig og sannferdig ut fra forståelsen i hjertet.

Bruk litt tid på å tenke gjennom spørsmålene nedenfor, og del deretter refleksjonene dine med resten av gruppen.

Spørsmål til refleksjon og samtale

1. På hvilken måte har følelser spilt en rolle i din tilbedelse til Gud? Har du vært for avhengig av dem, eller har de tjent deg godt i relasjonen din til Gud?

Diskuter hvilken rolle følelser skal ha i tilbedelsen, og hva du gjør når du ikke føler noe. Er det noe du vil gjøre annerledes fra nå av?

2. Hvordan er din erfaring med å bruke norsk språk i tilbedelsen? Prioriterer du å bruke norsk, eller har du en tendens til å bruke engelske sanger? Hvorfor? Er det noe du vil endre på i forbindelse med å bruke morsmålet i tilbedelsen?

3. Har du hjertet ditt i tilbedelsen, eller følger du bare en oppskrift? Har du uttrykt tilbedelse med dine egne ord, eller følger du bare ordene på skjermen? Føles det rart å synge med dine egne ord, eller faller det naturlig for deg å synge en sang fra hjertet?

Oppgaver:

Finn en lovsang på ditt eget språk som du forstår og kjenner en tilknytning til. Begynn å synge sangen, og tenk etter hva som gjør at du kobler deg på budskapet i teksten. Så begynner du å synge med dine egne ord, og gjør det til en personlig sang fra ditt hjerte til Gud.

FOR LOVSANGSLEDERE OG LOVSANGSTEAM:

Se på de tidligere settlistene dine, og gå igjennom disse spørsmålene:

- *Hvor mange sanger handlet om Gud, og hvor mange handlet om oss? La du opp til en fin dialogreise mellom sangene? Hva ville du gjort annerledes?*
- *Hvor mange sanger var på norsk, og hvor mange var på engelsk eller andre språk? Heller du mot å bruke ett språk mer enn andre?*
- *Se på sangtekstene. Er ordene relevante for menneskene du leder? Når det gjelder sangene som handler om at vi responderer til Gud, kan alle forstå hva de synger – og mene det?*

